

اطلاعات درس

نام درس: اخلاق پزشکی
پیش نیاز: ندارد
نوع و تعداد واحد (نظری - عملی): ۲ واحد نظری
نوع واحد (اختیاری / الزامی): الزامی

اطلاعات فراگیران

رشته تحصیلی فراگیران: پزشکی عمومی
ترم: ترم ۷ یا ۸
مقطع تحصیلی: کارآموزی

اطلاعات مسئول درس - مدرسین

نام و نام خانوادگی: دکتر محمد محمدی (مسئول درس)
رتبه علمی: استادیار
رشته تحصیلی: اخلاق پزشکی
تلفن تماس: ۳۸۰۰۲۱۰۵
پست الکترونیک: MohammadiMH@mums.ac.ir
محل دفتر کار: دانشکده پزشکی - گروه اخلاق پزشکی

اسامی سایر مدرسین: دکتر مهدی ابراهیمی - دکتر علی علمداران - دکتر علی شعبی - دکتر فاطمه محرری - دکتر رامین صادقی - دکتر احمد فدوی

توصیف کلی درس:

اخلاق پزشکی فعالیتی تحلیلی است که طی آن افکار، عقاید، تعهدات، روش رفتار، احساسات، استدلال و بحث های مختلف در حیطه تصمیم گیری های اخلاقی در پزشکی به صورت دقیق و انتقادی بررسی می شود. و در موارد لزوم دستورالعمل هایی صادر می گردد. تصمیمات اخلاق پزشکی در حیطه عملکرد طبی، بدیهیات و ارزش ها، خوب یا بد، صحیح یا نادرست و آنچه را که باید یا

نباید انجام شود مشخص می سازد. به دیگر سخن اخلاق پزشکی در حیطه بالینی، زاویه دید و نگرش خاص در حیطه عمل در طبابت ایجاد می کند که هدف آن بهبود کیفیت مراقبت بیمار از طریق شناسایی، تحلیل و حل مشکلات و مسائل اخلاقی است که در صحنه عمل بروز می کند.

از نیمه دوم قرن بیستم تحولی اساسی در آموزش اخلاق پزشکی ایجاد شده است و به دانشجویان پزشکی آموزش داده می شود که چگونه معضلات اخلاقی را در کار خود مدیریت کنند. آموزش اخلاق پزشکی باید زمینه ای را فراهم آورد تا دانشجویان متعهدانه و با احترام به بیماران بتوانند در شرایط پیچیده درمانی، وظیفه اخلاقی خود را در کنار وظایف حقوقی، شرعی و ... به نحو مطلوبی ایفا نمایند.

آموزش اخلاق پزشکی بایستی متمرکز بر شیوه هایی باشد که به افراد کمک نماید تا علاوه بر تغییر نگرش، تغییر عاطفی، تغییر رفتاری و تقویت مهارت تصمیم گیری اخلاقی قادر به تأثیر گذاری بر دیگران بوده و بتوانند برای سوق دادن آنها به این سمت و سو تلاش کنند.

هدف کلی:

آموزش و ارتقای مسئولیت پذیری، درک و احساس ارتباط اخلاقی در دانشجویان پزشکی جهت شناخت و تجزیه و تحلیل مسائل و مشکلات اخلاقی.

اهداف اختصاصی:

انتظار می رود دانشجویان پس از طی این واحد درسی به توانمندی های ذیل در حیطه های دانش، نگرش و مهارت در حوزه اخلاق پزشکی دست یابند:

❖ اهداف شناختی:

۱. جنبه های انسانی و اخلاقی حرفه پزشکی را بشناسند.
۲. موضوعات اخلاق پزشکی را تشخیص بدهند.
۳. زیربنای دانش پایه به منظور اتخاذ تصمیمات اخلاق پزشکی را کسب نمایند.
۴. به تعهدات خود به عنوان یک پزشک آگاهی داشته باشند.

❖ اهداف نگرشی / گرایشی:

۱. توجه خاص به شأن و کرامت انسانی مراجعین داشته باشند.

۲. وظیفه شناسی، مسئولیت پذیری، عدالت و انصاف در ارائه خدمات سلامت را مد نظر قرار دهند.

۳. اولویت منافع بیمار بر منافع شخصی خود به عنوان پزشک را مد نظر قرار دهند.

۴. احترام به حقوق مراجعین را ضروری بدانند.

۵. به ابعاد فرهنگی و مذهبی مراجعین توجه نمایند.

❖ اهداف عملی (ویژه درسهای عملی/ بالینی):

۱. ارتباط صحیح حرفه ای با مراجعین را بر اساس موازین اخلاق پزشکی برقرار نمایند.

۲. تصمیم اخلاقی را در حرفه خود اتخاذ نمایند.

۳. همکاری و مشارکت بیمار/ خانواده بیمار را در تصمیم گیری جلب نمایند.

۴. تعامل صحیح با سایر همکاران در حوزه سلامت داشته باشند.

۵. به تعهدات خود به عنوان یک پزشک عمل نمایند.

محتوا و ترتیب ارائه:

مدرس	رویکرد (مجازی/ ترکیبی/ حضوری)	عملی	تئوری	شناختی	عنوان درس	حلسه
	ترکیبی			*	مقدمه، تاریخچه و بیان اهمیت اخلاق پزشکی	۱
	ترکیبی			*	اخلاق پزشکی از دیدگاه اسلام و تئوری های اخلاقی	۲
	ترکیبی		*	*	اصول چهارگانه و ابزارهای تحلیل اخلاقی	۳
	ترکیبی	*	*	*	تعهد حرفه ای	۴
	ترکیبی	*	*	*	ارتباط پزشک و بیمار - پزشک و همکار	۵
	ترکیبی	*	*	*	رازداری و حقیقت گوئی	۶
	ترکیبی		*	*	اتونومی و رضایت آگاهانه	۷
	ترکیبی			*	حقوق بیمار	۸
	ترکیبی			*	اخلاق در آموزش	۹
	ترکیبی	*	*	*	اخلاق در پژوهش	۱۰
	ترکیبی	*	*	*	تعارض منافع	۱۱
	ترکیبی			*	تخصیص منابع	۱۲
	ترکیبی	*	*	*	خطاهای پزشکی و مسئولیت پزشک	۱۳
	ترکیبی	*	*	*	ملاحظات اخلاقی در آغاز حیات	۱۴
	ترکیبی	*	*	*	ملاحظات اخلاقی در پایان حیات	۱۵
	ترکیبی		*	*	فن آوری های نوین و مسائل مستحدثه	۱۶
	ترکیبی		*	*	سلامت معنوی	۱۷

روش های یاددهی - یادگیری:

- ۱ ایجاد تعامل فعال دانشجویان در فرایند یادگیری با تأکید بر اهمیت موضوع با ذکر مثال ها و مستندات
- ۲ پرسش و پاسخ و بحث گروهی
- ۳ یادگیری مبتنی بر حل مسئله
- ۴ سخنرانی

روشها و فعالیت های یاددهی - یادگیری بایستی متناسب با اهداف یادگیری طراحی شود.

برخی از روشهای تدریس قابل استفاده به صورت مستقل یا ترکیبی عبارتند از: سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، کلاس وارونه، یادگیری مبتنی بر مسئله (^۱PBL)، یادگیری گروهی (^۲TBL)، یادگیری مبتنی بر سناریو، استفاده از پیش سازمان دهنده^۳، طرح تدریس توسط اعضای گروه^۴، یادگیری به وسیله موبایل، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، یادگیری اکتشافی هدایت شده (^۵GDL)، یادگیری مبتنی بر بازی (^۶GBL)، گروه پیچ دو نفره^۷، تکنیک گلوله برفی^۸، بارش افکار،

راهبردهای آموزشی:

راهبردهای ارتقای آموزش عبارتند از: دانشجو محوری، مسئله محوری، ادغام، جامعه محوری، ایجاد شرایط انتخاب، نظام داری

وظایف و تکالیف دانشجو:

-
- ¹ Problem Based Learning
 - ² Team Based Learning
 - ³ Advance organizer model
 - ⁴ Team member teaching design (TMTD)
 - ⁵ Guided Discovery Learning
 - ⁶ Guided Based Learning
 - ⁷ Buzz group
 - ⁸ The Snowball Technique

۱. حضور منظم در جلسات
۲. مشارکت فعال در بحث ها و پرسش و پاسخ ها
۳. انجام دادن تکالیف و مسئولیت های محوله

وسایل کمک آموزشی مورد نیاز:

کامپیوتر، دیتaproژکتور، وایت برد، ماژیک

روش سنجش دانشجو:

۱. ارزیابی تکوینی (formative evaluation) در حیطه های دانش، نگرش و مهارت حسب موضوع، از طریق ارائه موارد بالینی (Case) در بحث های گروهی و یا ارائه موارد به صورت تکالیف دانشجویان
۲. ارزیابی تراکمی و نهایی (Summative evaluation) در حیطه دانش، نگرش و مهارت در پایان

نوع آزمون	توضیحات	میزان نمره از کل
ارزیابی سازنده (طول دوره)	• نوع آزمون • موعد	
ارزیابی پایان دوره	اهداف شناختی	(تستی، تشریحی، شفاهی، جورکردنی، ...)
	اهداف عملی (ویژه واحد عملی / بالینی)	(OSPE, OSCE, مشاهده مستقیم، و ...)
	اهداف نگرشی / گرایشی	(چک لیست، ارزیابی کلی، خود ارزیابی، ۳۶۰ درجه، بیمارنما، نظرسنجی از بیمار، ...)
تکالیف	• تعداد و نوع تکالیف ها • شیوه و موعد تحویل • شیوه ارائه بازخورد به دانشجو	

منابع مطالعه:

منابع اصلی (فارسی / انگلیسی، چاپی / الکترونیک):

پزشک و ملاحظات اخلاقی (جلد ۱، ۲) (فارسی، چاپی و الکترونیک)
مطالب ارائه شده در کلاس ها (حضور یا مجازی)

منابع برای مطالعه بیشتر:

حسب مورد توسط مدرس و اساتید هر موضوع تعیین می گردد.